

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Gramatyka opisowa języka niemieckiego		8.0.12204	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Instytut Lingwistyki Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Lingwistyka stosowana	forma	stacjonarne
		moduł	komunikacyjno-translatoryczna
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. UG, dr hab. Jan Sikora; dr Jolanta Hinc; dr Grażyna Kulpa-Woś; dr hab. Hanna Biaduń-Grabarek, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		10	
Wykład, Ćw. audytoryjne		Semestr 2:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - uczestnictwo w wykładzie,	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - uczestnictwo w ćwiczeniach,	
Liczba godzin		50 godzin - praca własna studenta, lektura wskazanych źródeł,	
Ćw. audytoryjne: 45 godz., Wykład: 45 godz.		20 godzin - przygotowanie się do zajęć i do zaliczenia, udział w zaliczeniu.	
		Razem: 100 godzin = 4 ECTS.	
		Semestr 3:	
		15 godzin - uczestnictwo w wykładzie,	
		15 godzin - uczestnictwo w ćwiczeniach,	
		20 godzin - praca własna studenta,	
		25 godzin - przygotowanie się do zajęć i do egzaminu, udział w egzaminie.	
		75 godzin = 3 ECTS.	
		Semestr 4:	
		15 godzin - uczestnictwo w wykładzie,	
		15 godzin - uczestnictwo w ćwiczeniach,	
		20 godzin - praca własna studenta,	
		25 godzin - przygotowanie się do zajęć i do egzaminu, udział w egzaminie.	
		75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		niemiecki	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		- Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		- Zaliczenie (zal)	
		- Egzamin	

Formy zaliczenia

- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi
- kolokwium

Podstawowe kryteria oceny

Student otrzymuje zaliczenie z oceną po semestrze 2 na podstawie:

- czynnego udziału w zajęciach, przygotowania w formie ustnej i/lub pisemnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego (patrz: „Treści programowe” i „Wykaz literatury”) – 30%,
- kolokwium ustnego lub pisemnego (patrz: „Treści programowe” i „Wykaz literatury”) – 70%.

Egzamin pisemny po semestrze 3 i 4 obejmuje zaliczenie testu pisemnego (patrz: „Treści programowe” i „Wykaz literatury”) – 100%.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	ocena za aktywne uczestnictwo w zajęciach	ocena za analizę tekstów z dyskusją	praca zaliczeniowa w formie egzaminu
Wiedza			
K_W02	+	+	+
K_W04	+	+	+
K_W05	+	+	+
K_W10	+	+	+
Umiejętności			
K_U01	+	+	+
K_U02	+	+	+
K_U04	+	+	+
K_U05	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K05	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Zaliczenie przedmiotu "Wstęp do językoznawstwa". Na każdym wyższym semestrze nauki (od semestru 3) wymagane jest zaliczenie przedmiotu: „Gramatyka opisowa języka niemieckiego”. W wyjątkowych przypadkach prowadzący może postanowić inaczej.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego na poziomie pozwalającym na osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów ze wszystkimi podstawowymi problemami opisowej gramatyki języka niemieckiego, obejmującymi fonologię z fonetyką, morfologię i składnię zdania prostego oraz złożonego.

Treści programowe

Semestr 2 (wybrane elementy fonetyki i fonologii, wprowadzenie do morfologii czasownika) (fonetyka + fonologia)

Wykład: Wiadomości teoretyczne (metajęzyk, międzynarodowy zapis fonetyczny) Relacja dźwięk - grafem/litera, system graficzny a wymowa.

Wpływ języka ojczystego na wymowę dźwięków niemieckich ze szczególnym uwzględnieniem realizacji głosek przednich zaokrąglonych i alofonów fonemów [ç] i [x] i [r]. Płaszczyzna prozodyczna języka niemieckiego (intonacja i akcent). (wprowadzenie do morfologii): podział czasowników wg kryteriów morfologicznych (czasowniki regularne i nieregularne a czasowniki mocne, słabe i mieszane), tworzenie form czasów i stron w oparciu o cztery bezokoliczniki niemieckie, strona bierna stanu i procesu, czasowniki modalne w konstrukcji z bezokolicznikiem II strony czynnej i biernej.

Ćwiczenia: Articulacja samogłosek. Monoftongi (samogłoski długie i krótkie i dyftongi- porównanie z językiem polskim, podstawowe błędy, redukcja w sylabach nieakcentowanych i w wygłosie [ə]., spółgłoski płozywne. (czasownik): schematyczne tworzenie i użycie struktur czasów w stronie czynnej i biernej na bazie sześciu bezokoliczników, tworzenie, użycie i znaczenie struktury: czasownik modalny w połączeniu z bezokolicznikiem II strony czynnej i biernej.

Semestr 3 (morfologia)

Wykład: Cele badań i nauczania morfologii. Kategorie gramatyczne. Podziały części mowy. Podziały semantyczne (Moskalskaja i inni). Podziały morfologiczne (Flämig i inni). Podziały syntaktyczne (Helbig, Engel). Czasownik. Definicje i kategorie czasownika. Typy klasyfikacji czasowników według kryteriów morfologicznych, syntaktycznych i semantycznych - wyjaśnienie pojęć i kryteriów. Klasyfikacja według kryteriów semantycznych (czasowniki czynnościowe, procesowe i stanowe, problem rodzajów akcji, tzw. Funktionverben). Koniugacja i jej typy. Formy nominalne

(bezokoliczniki z „zu” i bez „zu” i imiesłowy - ich zastosowanie). Czasowniki posiłkowe i modalne - ich znaczenie i funkcje w zdaniu). Kategoria czasu, strony i trybu. Rzeczownik. Kategorie i definicje rzeczownika. Podziały rzeczowników. Problem rodzaju gramatycznego. Użycie rodzajnika. Funkcje przypadków. Zaimek. Definicje zaimka i podział zaimków. Poszczególne rodzaje zaimków, ich znaczenie i użycie. Przymiotnik. Definicje. Podziały (morfosyntaktyczny i semantyczny). Deklinacja, stopniowanie i rekcja. Liczebnik. Definicje i problem istnienia części mowy liczebnik. Deklinacja liczebników. Przysłówek. Definicje i klasyfikacja. Stopniowanie a przysłówek. Modalizator. Definicje. Klasyfikacja. Partykuła. Definicje. Podziały. Przyimek. Definicje, funkcje w zdaniu. Podziały. Spójnik. Definicje, funkcje w zdaniu. Podział formalny, syntaktyczny i semantyczny. Wykrzyknik. Definicja wykrzyknika. Funkcje wykrzykników.

Ćwiczenia: Kategorie gramatyczne. Definicje części mowy i ich rozpoznawanie na podstawie algorytmu. Czasownik. Typy koniugacji, koniugacja pełna i niepełna. Bezokoliczniki i imiesłowy - ich forma i użycie, czasowniki modalne z bezokolicznikami. Użycie strony biernej i trybu łącznego. Rzeczownik. Definicje i klasyfikacje. Deklinacja w liczbie pojedynczej i mnogiej. Użycie rodzajnika. Forma rzeczowników. Zaimek - definicje i podział. Przymiotnik - definicje, stopniowanie, rekcja. Definicje i problem istnienia części mowy liczebnik. Liczebnik - podział i tworzenie. Przysłówek - definicje i klasyfikacja. Modalizator - definicje i klasyfikacja. Partykuła - definicje, podział i użycie/funkcja w zdaniu. Przyimek - definicje, podziały. Spójnik - definicje i podziały.

Semestr 4 (składnia)

Wykład: Problematyka ogólna. Składnia zdania a składnie tekstu. Definicje zdania i tekstu. Pojęcie zdania i podziały zdań. Definicje i cechy zdania. Zdanie proste a złożone. Rodzaje zdań prostych (orzekające, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe itd.). Zdanie proste. Pojęcie zdania prostego, zdanie a równoważnik zdania. Części zdania, zasady podziału, odróżniania - orzeczenie, podmiot, orzecznik, dopełnienia, okoliczniki czasu, miejsca, sposobu, przyczyny, warunku, celu, skutku, przyzwolenia; przydawka orzeczna. Status przydawki i jej funkcje oraz forma. Zdanie współrzędnie złożone (parataksa). Sposoby łącznia współrzędnych zdań prostych. Relacje semantyczne. Zdania podrzędnie złożone. Podziały ze względu na sposób łączenia, miejsce w zdaniu, formę. Typologia semantyczno-funkcjonalna zdań podrzędnych. Zdanie wielokrotnie złożone (okres zdaniowy). Zdania wtrącone. Zdania eliptyczne. Topologia zdania prostego i złożonego.

Ćwiczenia: Zdanie proste. Rozpoznawanie poszczególnych części zdania - definicje, opis. Orzeczenie jako centralna część zdania, miejsce i funkcje w zdaniu. Podmiot - pojęcie kongruencji, charakterystyka. Orzecznik do podmiotu i dopełnienia. Dopełnienia, kryteria podziału. Okoliczniki, kryteria podziału (okolicznik: czasu, miejsca, sposobu, przyczyny, warunku, celu, skutku, przyzwolenia). Rodzaje przydawek, ich miejsce w zdaniu, ich forma). Pozostałe słowa w zdaniu (partykuły, wykrzykniki). Zdanie współrzędnie złożone - sposoby łączenia i relacje semantyczne między zdaniami cząstkowymi. Zdania podrzędnie złożone. Sposoby łącznia i pozycja w kompleksie zdaniowym. Klasy zdań podrzędnych (podmiotowe, orzecznikowe, dopełnieniowe, okolicznikowe czasu, miejsca, sposobu, warunku, przyczyny, celu, skutku, adwersatywne, substytutywne, rozwijające, przydawkowe. Okres zdaniowy. Ogólna charakterystyka. Analiza okresu zdaniowego. Określenie i charakterystyka zdań składnikowych (wg wszystkich kryteriów). Określenie i charakterystyka części zdań. Podstawowe zasady interpunkcji.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

Andrzej Bzdęga, Abriß der deutschen beschreibenden Grammatik, Warszawa, 1961.
Max Mangold i inni, DUDEN Aussprachewörterbuch, Mannheim, 1998.
Rudolf Rausch/Ilka Rausch, Deutsche Phonetik für Ausländer, Berlin, 1993.
Gerhard Helbig/Joachim Buscha, Deutsche Grammatik, Lipsk, 2001.
Hadumod Bußmann, Lexikon der Sprachwissenschaft, Stuttgart, 1983.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

Aleksander Szulc, Praktyczna fonetyka i fonologia języka niemieckiego, Warszawa, 1974.
DUDEN Bd. 4., Die Grammatik, Mannheim, 2005.
Gerhard Helbig/Joachim Buscha, Leitfaden der deutschen Grammatik, Lipsk, 1996

B. Literatura uzupełniająca:

Gottfried Meinhold/Eberhard Stock, Phonologie der deutschen Gegenwartssprache, Lipsk, 1982.
Ulrich Engel, Deutsche Grammatik, Heidelberg, 1988.
Lutz Götze/ Ernst W.B. Hess-Lüttich, Knauer Grammatik der deutschen Sprache, Monachium, 1989.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W02, K_W04, K_W05, K_W10
K_U01, K_U02, K_U04, K_U05
K_K05

Wiedza

Student:

K_W02 - posiada wiedzę na temat fonetyki, fonologii, morfologii oraz składni języka niemieckiego, a także rozumie znaczenie tej wiedzy w procesie komunikacji;
K_W04 - zna zaawansowaną terminologię oraz pojęcia z zakresu fonologii, morfologii oraz składni języka niemieckiego;
K_W05 - ma wiedzę ogólną na temat metodologii badań w zakresie gramatyki opisowej języka niemieckiego (deskryptywizm) oraz ich tendencji rozwojowych;
K_W10 - zna i rozumie, w jaki sposób należy analizować zagadnienia z dziedziny fonologii, morfologii oraz składni języka niemieckiego.

Umiejętności

Student:

K_U01 - potrafi analizować oraz interpretować dane pisane oraz mówione z zakresu fonologii, morfologii oraz składni języka niemieckiego;

K_U02 - posiada umiejętność transkrypcji fonetycznej, fonemicznej, analizy morfologicznej, dokonać rozbioru zdań prostych oraz złożonych, wskazać rodzaj zdania, rozróżnić mechanizmy fonologiczne, morfologiczne oraz składniowe, i inne w zakresie języka niemieckiego.

K_U04 - potrafi posłużyć się teorią omówioną przez prowadzącego w celu rozpoznania i rozwiązania zadań praktycznych z zakresu fonologii, morfologii oraz składni języka niemieckiego;

K_U05 - potrafi poprawnie posługiwać się różnymi, szczegółowymi pojęciami z zakresu fonologii, morfologii oraz składni języka niemieckiego.

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

K_K05 - rozumie znaczenie wiedzy oraz umiejętności z zakresu gramatyki opisowej języka niemieckiego, to znaczy, przykładowo, rozumie znaczenie poprawnej wymowy w procesie komunikacji ustnej, a także widzi potrzebę posiadania wiedzy z zakresu morfologii oraz składni, zwłaszcza w odniesieniu do komunikacji pisemnej.

Kontakt

jan.sikora@ug.edu.pl